

Харламова Ю.Є.
Україна, м. Харків, e-mail averina-julia@mail.ru

Стадії процесу підготовки фахівців служби цивільного захисту, в контексті державного управління.

Постановка проблеми. Починаючи з часу становлення України, як незалежної та самостійної держави й до сьогодні, дослідники все частіше звертають увагу на проблеми підготовки фахівців служби цивільного захисту. Підготовкою фахівців згідно до чинного законодавства займаються навчальні заклади Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС України).

Виклад основного матеріалу. Виокремлення стадії процесу підготовки фахівців служби цивільного захисту ймовірно тільки за умови, що цей процес відноситься до об'єктів. За результатами огляду їх наукових розробок з цієї проблематики слід зауважити, що дослідження з питань державного управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту ще не має координованого і системного характеру. Теоретико – методичні напрацювання дослідників, що своїм змістом перетинаються з темою підготовки фахівців служби цивільного захисту можна умовно поділити на чотири групи. Так, першу групу праць, складають публікації з питань управління у сфері цивільного захисту: М.В. Андрієнко, С.О. Андреева, В.А. Доманського, С.М. Домбровської, Л.А. Жукової, Н.Г. Клименко, Р.В. Приходько, О.О. Островерх, А.В. Роміна, В.П. Садкового, О.О. Труша, А.Г. Чубенко, І.М. Шпильового, В.О. Тищенко, та ін [1]. Всі роботи цих науковців спрямовані на дослідження проблем державного управління у сфері цивільного захисту, в них запропоновані різні методи та напрями оптимізації та модернізації державного управління у зазначеній сфері.

До другої групи віднесені дисертаційні дослідження проблем державного управління вищої освіти. Виходячи з цього, всі проблеми, які є у системі вищої освіти України мають беззаперечне відношення до підготовки фахівців служби цивільного захисту. Цією проблемою займалось багато науковців, зокрема В.Т. Александров, М.П. Баран, М.М. Білинська, Ю.О. Журавльова, О.Р. Мак, О.В. Поступна, І.М. Сікорська, О.М. Шеломовська, Л.М. Яременко та ін.

Багато науковців сходяться у своїх твердженнях з тим, що система управління вищою освітою знаходиться у постійному реформуванні, яке пов'язано з трансформаційними змінами в суспільстві та європейською інтеграцією.

До третьої групи віднесені дисертаційні дослідження з проблем підготовки фахівців офіцерських кадрів. Даним напрямком займались В.М. Бесчастний, Л.С. Кацалап, Р.Л. Колос, В.В. Конопльов,

А.В. Косаревська, С.В. Оспішев, С.М. Яровий. У роботах цих науковців досліджено теоретичні і практичні питання, пов'язані з організаційно – правовим забезпеченням виховного процесу, що здійснюється у відомчих закладах освіти Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС) та Міністерства оборони України (далі – МОУ).

Четверту групу становлять публікації, які, безпосередньо, присвячені підготовці фахівців служби цивільного захисту. У даному напрямку працюють М.В. Андрієнко, О.Г. Барило, Н.Я. Вовчаста, Я.Б. Зорій, М.І. Кусій, А.В. Підгайний, С.П. Потеряйко, А.В. Терент'єва, В.О. Тищенко, М.І.Омельченко, С.А. Осипенко, В.А. Шойко, та ін.

Аналіз наукової літератури показав, що більшість науковців, які працювали у цьому напрямку, приділили свою увагу саме організаційно-правому забезпеченню. Вони вважають, що удосконалення нормативної бази є замалим для докорінної зміни системи. У своїх роботах вчені стверджують, що правильно розроблений механізм правового регулювання організаційно - управлінських відносин, службова дисципліна, свідомість та поведінка курсанта (студента) або слухача також є невід'ємними складовими якісного виконання поставлених на ДСНС України завдань. І, для того, щоб модернізувати систему підготовки фахівців служби цивільного захисту, необхідно також враховувати профільні відмінності кадрового потенціалу ДСНС України, які відносяться до організаційної складової.

З урахуванням вищевикладеного матеріалу пропонується розглядати підготовку фахівців для ДСНС України, як об'єкт державного управління та розглядати її як процес, до якого можна застосовувати положення теорії управління. У Енциклопедії державного управління за ред. Ковбасюк термін «процес» (від лат. processus – просування) – послідовна зміна станів, стадій, етапів або певних явищ, яка відбувається закономірним порядком; хід розвитку чого-небудь; сукупність послідовних дій, засобів, спрямованих на досягнення певного результату. Процес управління характеризує систему управління, всі її елементи в динаміці як діяльність органів і кадрів управління. Його основною складовою є розробка, прийняття та реалізація управлінських рішень. Процес державного управління є усвідомленою та цілеспрямованою діяльністю, пов'язаною з реалізацією повноважень суб'єктів управління щодо розроблення, прийняття і впровадження державно-управлінських рішень чи послідовному здійсненню управлінського циклу (планування, організація, мотивація, контроль), яка впливає на зміну суспільних процесів та явищ, наближаючи їх до бажаного стану згідно з визначеними цілями.

Основними елементами процесу державного управління є: 1) збирання, обробка та передача інформації; 2) вироблення (обґрунтування) і прийняття рішення; 3) перетворення рішення на різні

форми команд (усна, письмова, наказ тощо); 4) аналіз ефективності прийнятого рішення та наступне його коригування [2].

Спираючись на функціональний, комплексний та інші підходи запропоновані Н.М. Мельтюховою, Г.С. Одінцовою, Г.І. Мостовим та іншими [3] до визначення «процесу» в державному управлінні пропонуємо виділяти такі стадії підготовки фахівців служби цивільного захисту:

- кадрово-забезпечувальна (робота з персоналом);
- інформаційна (робота з інформацією, її каналами та джерелами);
- методична (використання методів державного управління та вдосконалення методичної підготовленості фахівців служби цивільного захисту щодо якісного й ефективного проведення всіх видів занять з професійної підготовки);
- комунікативна (передбачає ділове спілкування, взаємодію суб'єктів та об'єктів впливу)
- організаційна (підготовка та виконання управлінських рішень);
- контрольна (передбачає здійснення нагляду, моніторингу, оцінювання та інших видів контролю).

Висновки.

З урахуванням вищевикладеного матеріалу пропонується розглядати підготовку фахівців для ДСНС України, як об'єкт державного управління та розглядати її як процес, до якого можна застосовувати положення теорії управління. Це дозволить у подальшому удосконалити державне управління вищою освітою, що сприятиме якісній підготовці майбутніх фахівців служби цивільного захисту. За функціональністю було виокремлено стадії процесу підготовки фахівців служби цивільного захисту.

Література

1. Садковий В.П. та ін. Державне управління у сфері цивільного захисту в Україні: нормативно - правовий аспект: Монографія / Садковий В.П., Ромін А.В., Островерх О.О., Домбровська С.М. – Х.: ТОВ «Оберіг», 2013. – 190 с.
2. Мельтюхова Н. М. Державне управління як єдність діяльності та відносин : монографія / Н. М. Мельтюхова. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – 204 с.
3. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. – 2011. – 748 с.